

wartości przez aktywa. Aktywa mogą być przydatne lub nie do wykorzystania w dalszej działalności, w zależności od intencji kierownictwa. „Ocena” to coś innego niż *oszacowanie księgowe* – w tym sensie, że uwzględnia większą ilość czynników, w tym plany firmy. Jeżeli ocena ma istotny wpływ na sprawozdanie finansowe, jest uważana za „kluczową”, a jej uzasadnienie musi zostać ujawnione w *informacji dodatkowej*. Zobacz także *kluczowe oszacowania i oceny księgowe, ujawnianie*.

Sam wybierz sobie truciznę

W zakresie oceny, czy ujęcie księgowe zapewnia „rzetelną prezentację” ekonomicznej treści transakcji, **MSR** bardziej polegają na subiektywnej ocenie spółek i biegłych rewidentów. Skutkiem jest większe zróżnicowanie podejść księgowych, które zależą od tupetu spółki i surowości biegłego rewidenta. GAAP są bardziej legalistyczne i pozostawiają mniej miejsca na indywidualne subiektywne oceny. Są one jednak tak nakazowe, że spółka chcąc poprawić swoje wyniki albo ukryć zadłużenie może w legalny sposób łatwo je obejść.

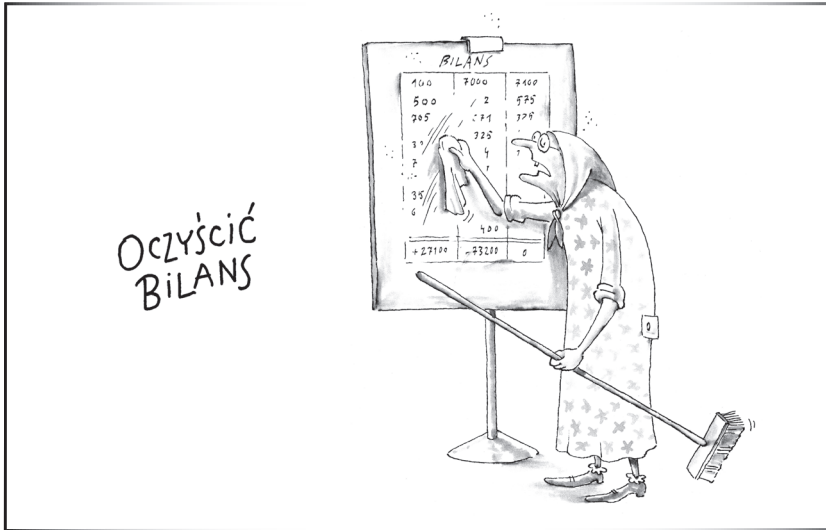
“Fortune” (wydanie europejskie), 30 września 2002, s. 56.

Oczyścić bilans (żargon księgowy) • **Clean Up the Balance Sheet** (accountant’s slang) • Wyeliminować z *bilansu* wszelkie wątpliwe wartości *aktywów*, stosując *odpisy* (zmniejszenia) do ich realnej wartości. Operacja taka jest zgodna z *zasadą ostrożnej wyceny*, a jej rezultatem jest poniesienie jednorazowego *kosztu*. Powodem czyszczenia bilansu może być wprowadzenie nowych *zasad rachunkowości*, mających celu likwidację narosłych efektów *upiększania wyników*, lub po prostu zastosowanie bardziej konserwatywnych *zasad rachunkowości*. W krańcowych jednak przypadkach, samo czyszczenie bilansu może stanowić formę *zniekształcania wyników* (patrz *zawyżony odpis*), będąc narzędziem tworzenia *ukrytych rezerw* (które w okresach ponoszenia strat mogą posłużyć do sztucznego *wygładzania wyników*).

Zbyt łatwo

Skoro firma bez trudności mogła pozyskać aż tyle funduszy, na czym polegał problem? Z pewnością mogłaby to powtórzyć, gdyby tylko jej przyszła ochota. Pomysły o jakiegokolwiek zorganizowanej akcji **czyszczenia bilansu** odłożono na półkę. Zamiast tego Enron wyruszył na swoje największe zakupy.

Kurt Eichenwald *Conspiracy of Fools* (*Spisek głupców*, 2005), s. 186.

Od początku roku • Year-To-Date • Y.T.D. • YTD • Określenie odnoszące się do dowolnych wartości podawanych narastająco od początku roku do dnia bieżącego. Możemy więc mówić o obrotach z „trzech miesięcy od początku roku”, co oznacza obroty z pierwszych trzech miesięcy roku obrotowego. Patrz także *śródroczne sprawozdania finansowe*.

Odchylenia kosztów stałych • Fixed Cost Variances • Jedno z trudniejszych do obliczenia *odchyień* pojawiające się w rachunku zysków i strat sporządzonym na bazie *rachunku kosztów pełnych*. Z definicji, koszty stałe (jak amortyzacja zakładów i urządzeń przemysłowych, wynagrodzenia nadzoru produkcji, koszty działów usługowych itp.) nie ulegają zmianom wraz ze zmianami wielkości produkcji. Stanowią one raczej *koszt nieodwołalnie poniesiony* w celu utrzymania określonego poziomu mocy produkcyjnych. Porównanie wielkości założonej w budżecie z kosztem faktycznie poniesionym daje nam bezpośrednią wartość odchylenia. Wartość ta jest faktycznie jedynym odchyleniem, które może wymagać podjęcia działań (w celu rozwiązania problemów, nagrodzenia pracowników, lub dokonania zmian w budżecie). W przypadku *rachunku kosztów krańcowych*, o nic innego nie musimy się martwić. Sprawa jednak komplikuje się nieco przy rachunku kosztów pełnych. Za każdym razem, gdy poziom produkcji odbiega od zabudżetowanego, koszty produkcji „absorbują” albo za dużo, albo za mało kosztów stałych. Problem ten rozwiązuje się poprzez korektę o „nad-absorpcję” (pozycja po stronie Credit) lub „pod-absorpcję” (pozycja po stronie Debet) wprowadzaną bezpośrednio do rachunku zysków i strat. Korektę taką często nazywa się „odchyleniem wolumenu produkcji”. Ścisłe rzecz biorąc, nie jest to odchylenie